

הספר jeקה חיה, תה fe אריס רונמן ז"ל

אמנו וסבתנו האהובה מרים, אנו מלווים אותך היום בדרכך האחרונה להיטמן ברגבי האדמה של הקיבוץ שהיה לך בית במשך שנים רבות.

אמא, הגעת ארצה מציכוסלובקיה, נערב צעירה בת 16 שנים לבדך וללא משפחה. חשבת, אפילו היית בטוחה שתיפגשו בקרוב, שזו פרידה זמנית אך זו הייתה פרידה אחרונה כי כל משפחתך הגדולה נספתה. איש לא שרד. יחד אתך הגיעו עוד ארבע צעירות מציכיה לבית צעירות מזרחי בתל אביב. הציכיות קראו לכן. את אבינו אברהם הכרת במחנה בני עקיבא בציכוסלובקיה. אף הוא עלה ארצה, יחד מבני משפחתו הענפה שנספתה כולה בשואה. שניים שנותרו לבדם עם אהבתם הגדולה זה לזו. טבעי היה הדבר בעיניכם, בתור פעילים בתנועה, לצאת לנתניה ולהכין את עצמכם לקראת עלייה על הקרקע והקמת קיבוץ.

אני זוכרת שנהגת לומר לי, שהקיבוץ עבורך הוא כמו משפחה, הוא כמו בית שני לאחר זה שאיבדת. ואני זוכרת את הבית שלנו כבית "מאמץ": לבני נוער שהגיעו מחו"ל ונשארו אתנו בקשר עד היום, לזוג מבוגרים עריריים שאימצנו לנו כסבא וסבתא מירושלים, שהיו מגיעים אלינו כל חג, היה לכם צורך עצום בליצור משפחה ומספיק אהבה לתת לכולם.

הייתם הזוג הראשון שנישא בקיבוץ ואורי היה הבן הראשון שנולד בקיבוץ. ראשוניות כנראה הייתה בדמכם. בביתנו היה אבא שר החוץ ואמא שרת הפנים. אישה אופטימית, חזקה, נבונה ואוהבת. אישה נעימת הליכות-תמיד הייתה לה מילה טובה לכל אחד, וכשנגמרו המילים היה החיוך הזה ותנועת הראש לשלום.

אמא הייתה פורצת דרך, הקוסמטיקאית הראשונה של הקיבוץ הדתי. אחרי שעבדה כמטפלת ילדים מיתולוגית ואחות במרפאה, החליטה שהיא רוצה להיות קוסמטיקאית ולייפות את נשות הקיבוץ. אסתטיקה ויופי היו חשובים לה... "מזל" אמרה אמא, "שבאסיפת חברים השתתפו יותר נשים מגברים, אחרת לא היו מאשרים לי." אני זוכרת את עצמי נוסעת איתה לקנות מצרכי קוסמטיקה בסיטונאות ואמא הייתה "מבשלת" ורוקחת מהם קרמים ותמיד היו צובאות לפיתחה נשים רבות ואמא הייתה אומרת "נו! מי צריך קוסמטיקאיות בקיבוץ? תסתכלו!"

בחיך הארוכים אמא עברת דברים לא פשוטים וכאבי לב. זוכרת היטב איך ישבת ליד אורי, אחי, אחרי שניפצע קשה במלחמה ולחשת באזניו "תגיד אמא", ובסבלנות אין קץ לימדת אותו מילה ועוד אחת. שנים לאחר הפרידה מעופרה, שטיפלה בך במסירות, ואחר כך הפרידה מדרורה שתפסה את מקומה של עופרה ואת קמת. בשנים האחרונות נפרדת מיכולות רבות, יכולת הדיבור, יכולת התנועה. הרגשנו כאילו אנחנו נפרדים ממך בהמון פרידות קטנות. ולעיתים חשתי שאני הופכת להיות אמא של אמי. אבל היו בך חיוניות ורצון לחיים ובי אהבה וגם געגוע לשנותיך הטובות.

אמא, את ואבא הקמתם שבת גדול, ילדיך ונכדייך תמיד ראו בך דוגמה ומופת לנתינה ולדאגה לכולנו. אשרינו שזכינו לאם משפחה שכמוך.

ביום שיש האחרון, ראיתי אותך פוקחת עיניים ומביטה בתמונתו של אבא. ממלמלת כמה מילים בתחושת געגוע ואולי רצון לראותו. הגיע הזמן כנראה להצטרף לאבא, לעופרה ודרורה.

נוחי בשלום, השבת הגדול שהקמתם את ואבא יישא תמיד את דמותך בליבו.

אני רוצה להודות לשינה, המטפלת המסורה שלך, שטיפלה באמא שנים רבות באכפתיות ודאגה. להודות לצוות בית שקמה, ליונה, לחנוש, לצפרי ובת-חן, לאריאלה ולכולן שעשו את המקסימום להנעים ולסייע. ואחרונות לצוות המרפאה, דורית אסתר וד"ר שי, שהיו קשובות לכל בקשה ועשו ככל יכולתן להקל על הכאב והסבל באהבה ובחן. להודות לכם אנשי הקיבוץ שנתנו לנו תחושת בית ותמיד עזרו במילה טובה ובחיבוק, במיוחד בתקופה האחרונה.

יהיה זכרך ברוך אמא וסבתא אהובה שלנו.. נוחי בשלום, אנחנו כבר מתגעגעים.